

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
23.03.2020.- 27.03.2020.

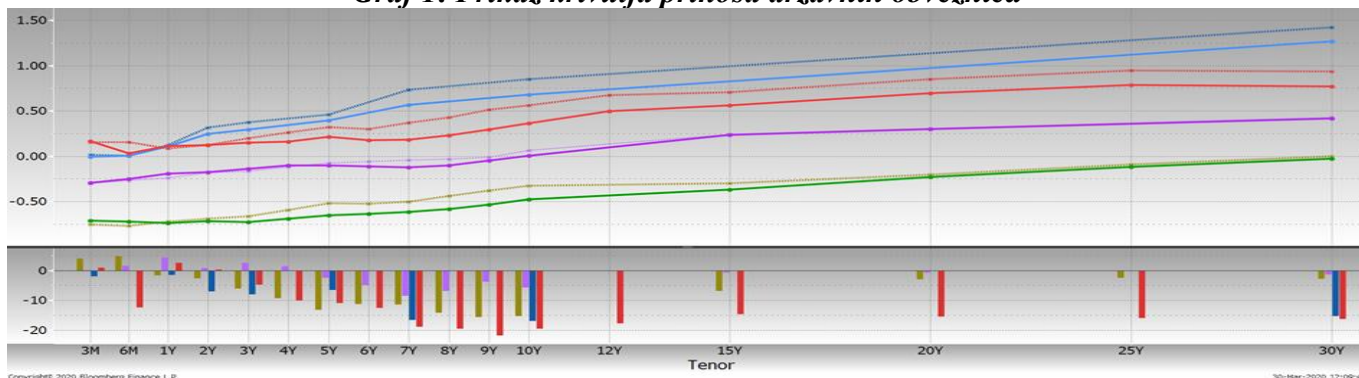
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	20.3.20	27.3.20	20.3.20	27.3.20	20.3.20	27.3.20	20.3.20	27.3.20
2 godine	-0,68	-0,68	0,31	0,24	0,13	0,15	-0,16	-0,12
5 godina	-0,51	-0,64	0,46	0,39	0,33	0,23	-0,05	-0,09
10 godina	-0,32	-0,47	0,85	0,67	0,56	0,37	0,08	0,02

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	20.3.20	27.3.20
3 mjeseca	-0,664	-0,691
6 mjeseci	-0,771	-0,723
1 godina	-0,686	-0,700

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 27.03.2020. godine (pune linije) i 20.03.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone su, uz i dalje prisutna volatilna kretanja, zabilježili smanjenje u odnosu na prethodnu sedmicu, najviše pod uticajem najavljenih stimulativnih mjera širom svijeta, koje su donekle uticale na stabilizaciju uslova na finansijskim tržištima. Takođe, ECB je u četvrtak započela kupovine obveznica u okviru hitnog programa pandemije (PEPP) u vrijednosti 750 milijardi EUR, te donijela odluku o ukidanju većine ograničenja kada su u pitanju kupovine u okviru ovog programa. Prinosi njemačkih obveznica kraćeg roka dospeljeća su blago smanjeni, dok su prinosi na obveznice sa dospeljećem od 5 i 10 godina zabilježili sedmični pad između 12 i 15,5 poena, respektivno. Navedeno je uticalo i na pad italijanskih prinosa, koji su na sedmičnom nivou smanjeni između 30 i 32 baznih poena. Na nivou eurozone i dalje ne postoji usaglašen prijedlog o pitanju veličine obima usmjeravanja hitnog finansiranja prema ekonomijama članica pogođenim ovom pandemijom. Tako su zvaničnici Njemačke i Holandije bili protiv poziva Italije za emisijom zajedničkog duga. Očekuje se da bi fokus trebalo da bude na povećanoj ulozi postojećeg Evropskog mehanizma stabilnosti (ESM). U međuvremenu, Njemačka je ukinula pravilo povećanja duga, nakon što je odobren dodatni budžet u vrijednosti 156 milijardi EUR. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's je smanjila izgleda za banke u zemljama Evrope koje su najviše pogođene pandemijom. Moody's očekuje da će se operativni ambijent za banke u zemljama koje

uključuju, Francusku, Italiju i Španiju „značajno pogoršati“, te je tako promijenio izgled na „negativan“ sa „stabilan“. Izgled za banke koje se nalaze u Njemačkoj i Velikoj Britaniji Moody's je zadržao na „negativan“, dok je zadržao „stabilne“ izgled za bankarski sektor Švedske i Švicarske. Protekle sedmice su objavljeni preliminarni PMI indeksi za mart koji su zabilježili rekordno niske nivoe, odnosno od kada se vodi njihova evidencija do 1998. godine, što ukazuje na ozbiljnost efekata koje pandemija ima na realni sektor. Naročito je izražen pad PMI indeksa uslužnog sektora, koji je prije izbivanja pandemije, za razliku od prerađivačkog sektora, predstavljao svjetlu tačku evropske ekonomije. Ekonomista Ifo instituta je objavio da bi njemačka privreda mogla ove godine zabilježiti kontrakciju do 20% uslijed uticaja korona virusa.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	MAR	38,8	31,4	51,6
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	MAR	39,0	44,8	49,2
3.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	MAR	39,5	28,4	52,6
4.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	MAR	-13,0	-11,6	-6,6
5.	Ifo indeks očekivanja poslovnog povjerenja – Njemačka	MAR	82,0	79,7	93,1
6.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	APR	7,5	2,7	8,3
7.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska	MAR	91	103	104
8.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	MAR	100,5	101,0	110,9
9.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	MAR	-	81,7	97,8
10.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	FEB	5,2%	5,5%	5,2%
11.	GDP- Holandija (kvartalno) final.	IV kvartal	0,4%	0,4%	0,4%
12.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	JAN	-	4,2%	-0,2%
13.	Stopa nezaposlenosti – Finska	FEB	-	6,9%	7,2%

SAD

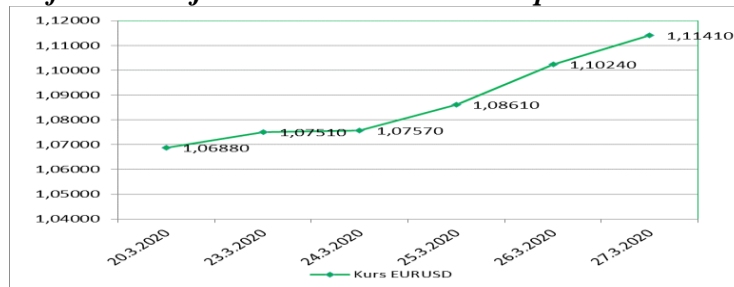
Početkom prošle sedmice Fed je uveo dodatne mjere sa ciljem pružanja podrške ekonomiji ugroženoj pandemijom korona virusom, a nakon što se zakonodavci u SAD nisu uspjeli dogovoriti oko stimulativnog paketa vrijednog skoro 2 biliona USD. U takvim okolnostima Fed je saopštio da će proširiti programe kreditiranja na velika i mala preduzeća, te da će dati podršku opštinama, da će otkupljivati državne obveznice, kao i agencijske obveznice i MBS-ove u sumi koja je potrebna da se osigura nesmetano funkcionisanje tržišta i efektivna transmisija monetarne politike, uzimajući u obzir šire finansijske uslove. Na web stranici Fed-a je navedeno da ova akcija podrazumijeva kupovinu agencijskih obveznica, MBS-ova, uključujući i pružanje podrške u kreditiranju zaposlenih, potrošača i kompanija kroz uspostavljanje novog programa koji će, sveukupno posmatrano, obezbijediti do 300 milijardi USD novog finansiranja, uspostavljajući dvije linije podrške. Jedna je za velike poslodavce, program pod nazivom Term Asset-Backed Securities Loan Facility (TALF) koja će biti usmjerena ka osiguranju toka kredita ka potrošačima i kompanijama. Pored toga, navedeno je da se očekuje ubrzo objavljivanje programa pod nazivom Main Street Business Lending Program, a koji će biti usmjeren ka podršci malim i srednjim kompanijama. Uprkos najavama Fed-a, indeksi dionica u SAD su drugi dan zaredom zabilježili pad, a prinosi američkih obveznica, srednjeg i dužeg roka dospijea, smanjeni između 5 i 6 baznih poena. Sredinom sedmice su administracija predsjednika Trumpa i čelnici Kongresa ipak dogovorili masivan paket pomoći za stimulisanje ekonomije, koji predstavlja ekonomski paket bez presedana u vrijednosti od 2 biliona USD, a dizajniran je da pomogne stanovništvu i ekonomiji da prebrode pandemiju izazvanu korona virusom. Ova sredstva će obezbijediti direktnu pomoć građanima, kompanijama, bolnicama, državi i lokalnim nivoima vlasti. Plan uključuje 500 milijardi USD koje će moći da se koriste za pomoć u kreditima i ostale pomoći u kompanijama, čekove od 1.200 USD za većinu građana SAD, više od 350 milijardi USD za mali biznis i održavanje zaposlenih u ovom sektoru, ekspanzivnije osiguranje za nezaposlenost, odgodu plaćanja poreza i brojne druge olakšice. Snažan efekat krize izazvane pandemijom COVID19 u prošloj sedmici u SAD je postao očigledan kada su podaci o inicijalnim zahtjevima nezaposlenih za pomoć snažno povećani na rekordnih 3,283 miliona.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Bloomberg povjerenje potrošača	22.mart	-	59,7	63,0
2.	PMI prerađivački sektor P	MAR	43,5	49,2	50,7
3.	PMI uslužni sektor P	MAR	42,0	39,1	49,4
4.	PMI kompozitni indeks P	MAR	-	40,5	49,6
5.	Pređivački sektor Fed iz Ričomonda	MAR	-13	2	-2
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	20.mart	-	-29,4%	-8,4%
7.	GDP (Q/Q) T	IV KVARTAL	2,1%	2,1%	2,1%
8.	Lična potrošnja T	IV KVARTAL	1,7%	1,8%	1,7%
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u 000)	21.mart	1.710	3.283	282
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u 000)	14.mart	1.791	1.803	1.702
11.	PCE deflator (G/G)	FEB	1,7%	1,8%	1,8%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,10688 na nivo od 1,1141, što predstavlja rast od 4,24% na sedmičnom nivou.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom prošle sedmice premijer Johnson je donio odluku da se zatvore svi prodajni objekti u zemlji koji nisu od „esencijalne važnosti“, dok je građanima saopšteno da ostanu u svojim kućama i ujedno su upozoreni da bi policija mogla da poduzima određene mjere sa ciljem obuzdavanja širenja korona virusa. Ove mjere će trajati tri sedmice.

Prema procjenama sa Bloomberga, ekonomija Velike Britanija bi mogla da zabilježi kontrakciju od barem 10% u prvoj polovini godine pod uticajem negativnih efekata po ekonomiju zbog korona virusa. Analitičari smatraju da je najveća nepoznanica trajanje mjera koje se uvode zbog epidemiološke situacije, a u pesimističnom scenariju to je šest sedmica. Ukoliko bi se takav scenario realizovao, tada bi ekonomski pad mogao da se približi nivou od 14%.

Održana je redovna sjednica MPC BoE na kojoj nije došlo do uvođenja novih mjera, s obzirom da su one donesene tokom ovog mjeseca na hitnim sastancima. Referentna kamatna stopa je zadržana na nivou od 0,1%, dok je program kvantitativnih olakšica u sumi od 200 milijardi funti takođe zadržan. Ove odluke su donesene jednoglasno. MPC se obavezao da će nastaviti da pažljivo prati situaciju, te će reagovati prema potrebi, kako bi se spriječilo zaoštavanje finansijskih uslova i kako bi se pružila podrška ekonomiji. Iz BoE je saopšteno da je priroda ekonomskog šoka izazvanog COVID19 značajno različita od šokova koji su ranije pogađali ekonomiju i na koju je MPC odgovarao. Stoga, još uvijek nije moguće procijeniti efekat ovog udara, iako mnoge kompanije ovaj udar opisuju kao snažniji nego onaj koji je zabilježen tokom finansijske krize iz 2008. godine. Pored toga, BoE je upozorila da će razmjera i dužina ekonomskog šoka izazvanog COVID19 biti široka i oštra, ali bi se na kraju efekti ovog šoka trebali pokazati kao privremeni. Takođe, MPC BoE smatra da će negativan efekat po ekonomiju zavisiti od pada zaposlenosti i neuspjeha u poslovanju koji trebaju biti minimizirani.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	PMI prerađivački sektor P	MAR	45,0	48,0	51,7
2.	PMI uslužni sektor P	MAR	45,0	35,7	53,2
2.	PMI kompozitni indeks P	MAR	45,0	37,1	53,0
3.	Inflacija (G/G)	FEB	1,7%	1,7%	1,8%
4.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G)	FEB	-0,9%	-0,5%	1,6%
5.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	FEB	0,9%	0,4%	1,0%
6.	Maloprodaja (G/G)	FEB	0,7%	0,0%	0,9%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,92071 na nivo od 0,89379, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,1629 na nivo od 1,2460.

JAPAN

Ranija najava premijera Abea „ogromnog“ stimulansa koji bi mogao, prema nepotvrđenim navodima, da iznosi najmanje 137 milijardi USD, a koji bi djelimično bio finansiran obveznicama za pokrivanje deficita, doprinosi globalnim naporima da se ublaže negativni ekonomski efekti pandemije. Iako bi iznos emisije duga vjerovatno mogao biti skroman, navedeno bi moglo da usmjeri fokus tržišta na lošu fiskalnu poziciju Japana, u vremenima kada aktuelna situacija navodi investitore da se odreknu čak i sigurnih aktiva, poput državnih obveznica, u korist gotovine. Prateći ostale vodeće ekonomije, Vlada Japana, prema navodima lokalnog časopisa Nikkei, razmatra fiskalni paket pomoći koji bi mogao da iznosio oko 10% godišnjeg ekonomskog outputa, odnosno 56 biliona JPY. Vlada Japana je ponudila najslabije viđenje stanja ekonomije u posljednjih skoro 7 godina, te je opisala uslove u martu kao „ozbiljne“, nakon što je širenje pandemije uticalo na zatvaranje fabrika i na pad potrošnje. U mjesečnom izvještaju Vlada je smanjila ekonomske procjene i izbacila dio koji opisuje ekonomiju na način da se „oporavlja“, što je prvi put od jula 2013. godine.

Na japanskom REPO tržištu sredinom sedmice su zabilježeni rekordni iznosi. Uvođenje jeftinijih i regularnijih dolarskih svopova vodilo je snažnoj tražnji investitora koji žele da ulažu u aktivnu denominiranu u USD, a što podstiče te investitore da drže japanske državne obveznice koje mogu iskoristiti kao kolateral. Navedeno je uticalo da repo stopa zabilježi pad na -0,88%.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	PMI kompozitni indeks (prelim.)	MAR	-	35,8	47,0
2.	Vodeći indeks (final.)	JAN	90,3	90,5	90,9
3.	Koicidirajući indeks (final.)	JAN	94,7	95,2	94,4
4.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) final.	FEB	-30,1%	-29,6%	-35,6%
5.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	FEB	2,2%	2,1%	2,3%
6.	Stopa inflacije - Tokio	MAR	0,3%	0,4%	0,4%
7.	Prodaja u supermarketima (G/G)	FEB	-	4,1%	-2,0%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 118,53 na nivo od 120,29. JPY je aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa od 110,93 na nivo od 107,94.

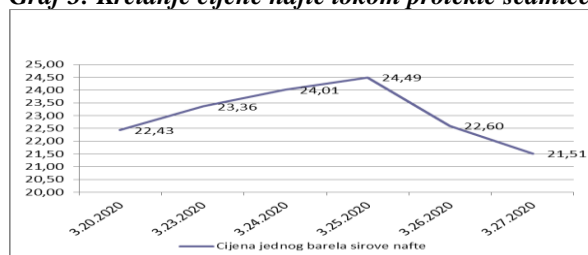
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 22,43 USD (20,99 EUR).

Ministar energije SAD Dan Brouillette je izjavio da je mogućnost zajedničkog djelovanja SAD i Saudijske Arabije jedna od opcija koja se razmatra sa ciljem da se stabilizuje cijena nafte nakon oštrog pada iste. Ove vijesti su uticale na rast cijene ovog energenta, a podršku rastu cijene dale su i nove mjere koje je uveo Fed, a koje su usmjerene ka pružanju podrške ekonomiji. Samo u martu nafta je izgubila 46% vrijednosti, a IHS Markit očekuje da se tražnja za naftom u drugom kvartalu smanji za 14 miliona barela dnevno. Početkom sedmice cijena nafte je povećana nakon što su SAD uvele novi set mjera za podršku ekonomiji. Iz kompanije Vitol Group, koja je nezavisni trgovac naftom, je saopšteno da je globalna tražnja za naftom smanjena za 20% od prošle godine u velikoj mjeri zbog izolacije ljudi širom svijeta. Izvršni direktor ove kompanije Russel Hardly je izjavio da je potrošnja nafte smanjena između 15 i 20 miliona barela dnevno u odnosu na standardne nivoe koji iznose 100 miliona barela. Pored toga, on je istakao da očekuje da će tražnja nastaviti da se značajno smanjuje, a tome će uveliko doprinijeti i uvođenje mjera ograničenja kretanja u Indiji. Tokom trgovanja u četvrtak zabilježen je pad cijene ovog energenta pod uticajem smanjenja tražnje izazvane restrikcijom putovanja širom svijeta. Fjučersi na naftu u SAD su taj dan smanjeni za 4%, nakon što su SAD ukinule plan kupovine domaće nafte za hitne rezerve.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela nafte je iznosila 21,51 USD (19,31 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 4,10%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

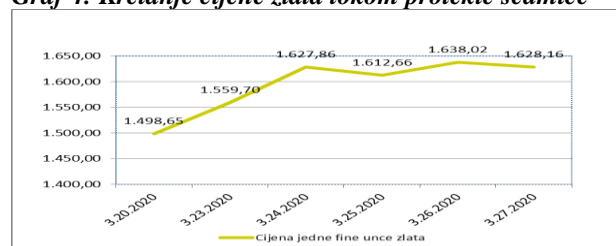

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.498,65 USD (1.402,18 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je zabilježila priličan rast, nakon što je Fed pokrenuo agresivne nove korake sa ciljem ublažavanja negativnih efekata korona virusa, što je potaknulo investitore na pojačana ulaganja u zlato. U ovakvim okolnostima, ali i u očekivanju fiskalnih mjera u SAD, cijena zlata je imala dodatnu podršku za rast. U protekloj sedmici tržište zlata u Njujorku se suočilo sa snažnim pritiscima, možda najvećim u historiji, s obzirom na to da pod uticajem globalne pandemije dolazi do prekida u fizičkoj isporuci zlata, dok investitori nastavljaju da pojačavaju ulaganja u zlato kao sigurnu aktivu. Uпитno je da li će Njujork imati dovoljno zlata za isporuku prema ugovorima fjučersa kojima se trguje na COMEX berzi, jer se proizvodnja zaustavlja, dok se i avio prevoz smanjuje. Nakon što su se pojavile vijesti da postoje problemi oko isporuke fizičkog zlata, CME je objavila da planira ponudu novih fjučers ugovora sa produženim dospeljem, a koji uključuju 100 trojnih unci, 400 trojnih unci, kao i poluge koje teže 1kg. Prvi novi ugovori koji se budu emitovali imaće prvo dospelje u aprilu 2020. godine. Tokom trgovanja, u petak, cijena zlata se približila najvećem sedmičnom rastu od 2008. godine, što je uticaj masivnih monetarnih olakšica i fiskalnih stimulansa koji su rezultat negativnih efekata izazvanih pandemijom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.628,16 USD (1.461,41 EUR). Cijena zlata je na sedmičnom nivou zabilježila rast od 8,64%, što je najveći sedmični rast cijene ovog plemenitog metala od kraja 2008. godine.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.